

Vizantijska arhitektura

Vizantijsko carstvo ili Istočno rimsko carstvo je istorijski termin koji se koristi kako bi se opisalo helenizovano Rimsko carstvo iz doba Pozne antike i srednjeg veka.

Prestonica Vizantije bila je u Konstantinopolju i vizantijski carevi su vladali carstvom kao direktni naslednici rimskih careva antike.

Vizantijska arhitektura

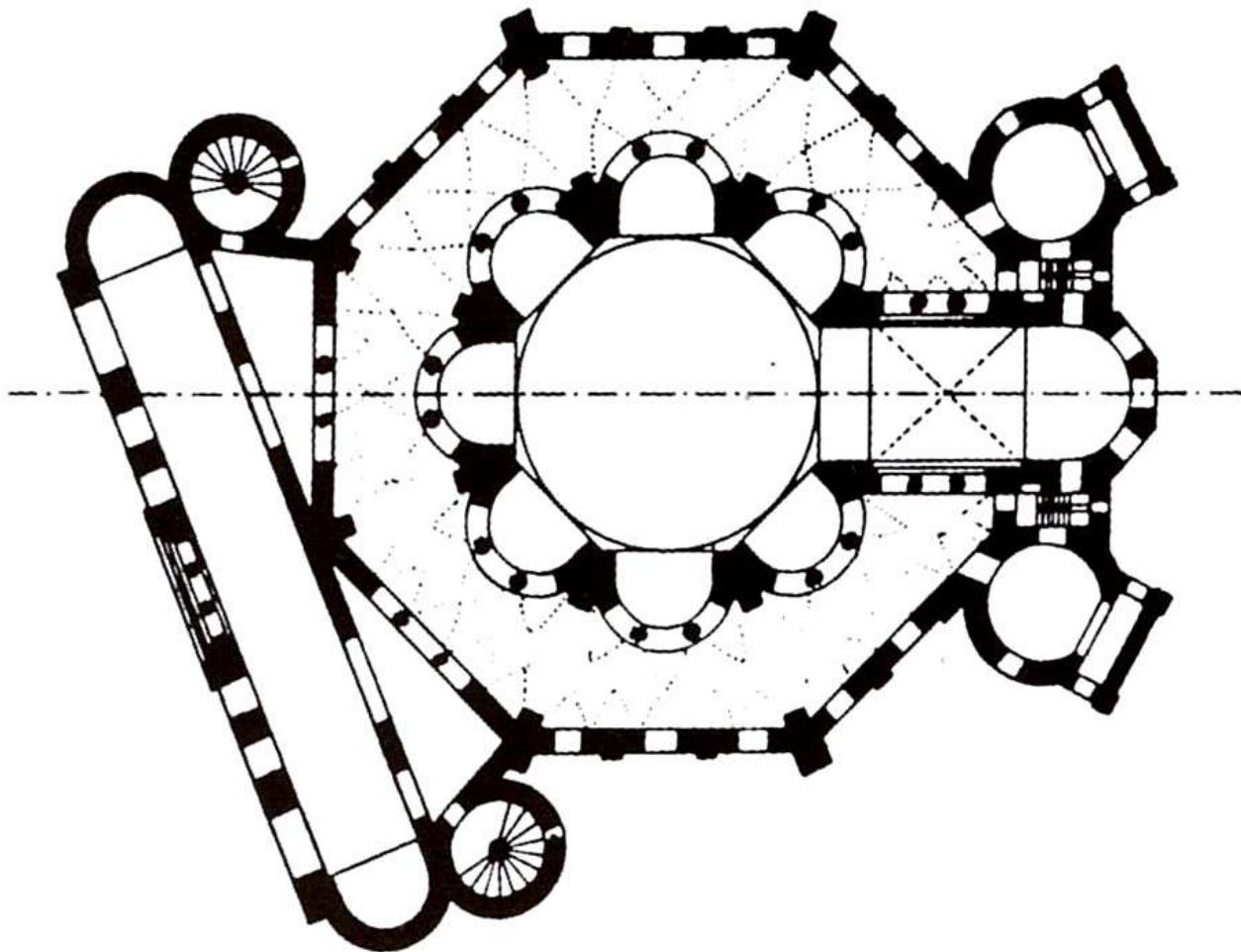
San Vitale, Ravena,
526-547. godine

Najznačajniji spomenici rane vizanijske umetnosti se nalaze u italijanskoj Raveni koja za vreme cara Justinijana bila sedište vizantske vlasti u Italiji (535. g)

Vizantijska arhitektura

San Vitale, Ravena,
526-547. godine

Crkva San Vitale u Ravenni (526-547) ima osnovu osmougaonika iznad čijeg središnjeg dela je kupola. Središnji brod povezan s bočnim brodom nizom polukružnih niša. Predstavlja vezu između kasne antike i vizantijske gradnje. Crkva ovakve osnove sa kupolom preovladava u Pravoslavlju od Justinijana, kao što na Zapadu preovladava bazilikalni tip crkve.

Vizantijska arhitektura

San Vitale, Ravena,
526-547. godine

Vizantijski kapitel

Vizantijska arhitektura

San Vitale, Ravena,
526-547. godine

Dekoracija unutrašnjosti crkve

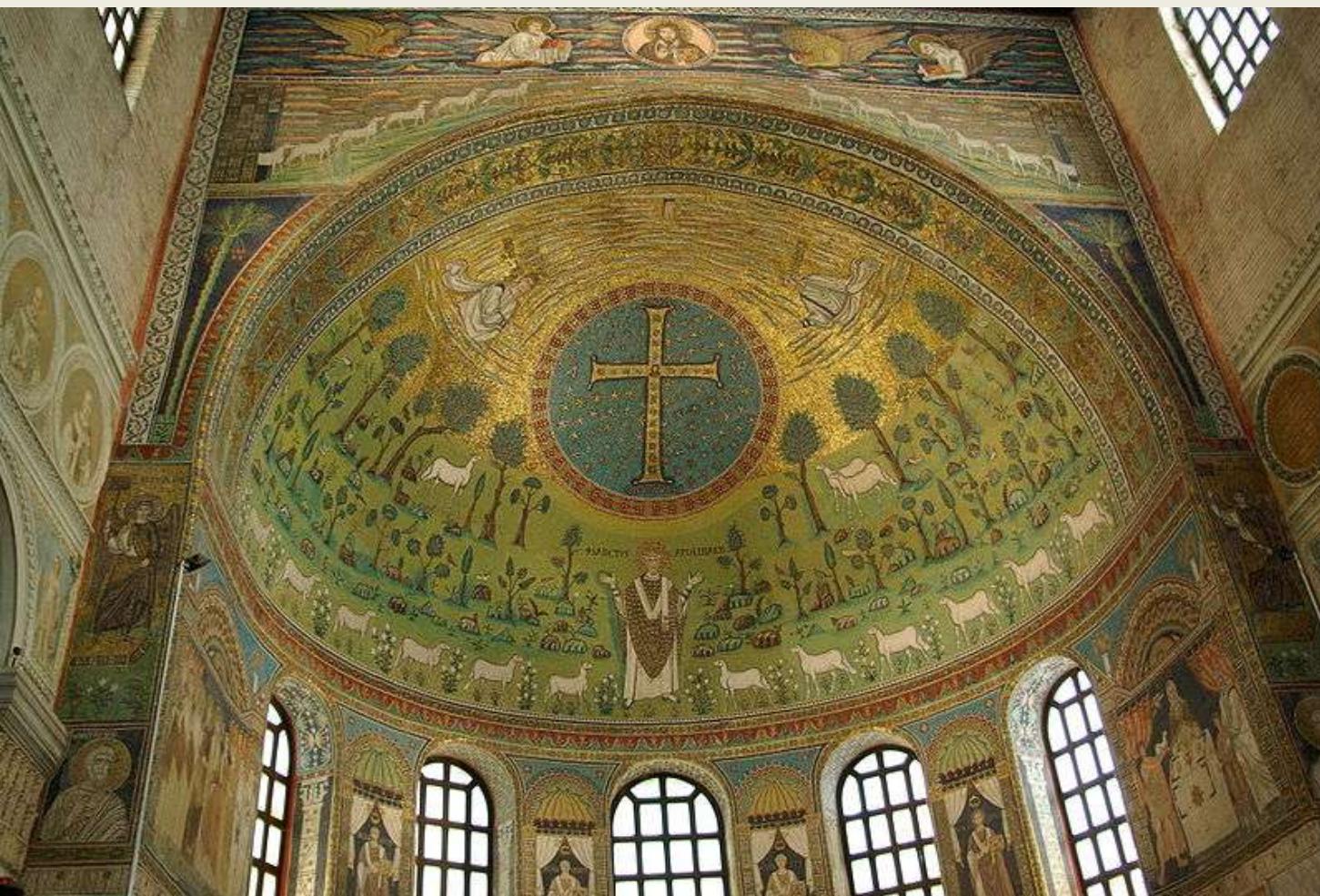

Vizantijska arhitektura

**Bazilika San Apolinare in Klase,
Ravena, 534-549. god.**

Nova arhitektura s velikim zidnim površinama zahteva novu slikarsku dekoraciju te se bujno razvija zidni mozaik. Obilato se koriste kockice od raznobojne staklene paste i pozlata, tako da cela površina slike treperi. U 5. veku antički uzori u prikazivanju su prevladani i npr. Hrist (koji je u početku prikazivan kao mitski golobradi Orfej ili Hermes), dobiva nove attribute – Oreola, krst, svečanu odeću, a menja se i način prikaziv.

Vizantijska arhitektura

**Bazilika San Apolinare in Klase,
Ravena, 534-549. god.**

Nova arhitektura s velikim zidnim površinama zahteva novu slikarsku dekoraciju te se bujno razvija zidni mozaik. Obilato se koriste kockice od raznobojne staklene paste i pozlata, tako da cela površina slike treperi. U 5. veku antički uzori u prikazivanju su prevladani i npr. Hrist (koji je u početku prikazivan kao mitski golobradi Orfej ili Hermes), dobiva nove atribute – Oreola, krst, svečanu odeću, a menja se i način prikaziv.

Vizantijska arhitektura

Aja Sofija,
Konstantinopolj, 532-537.
Antemije iz Trala, Isidor iz Mileta.

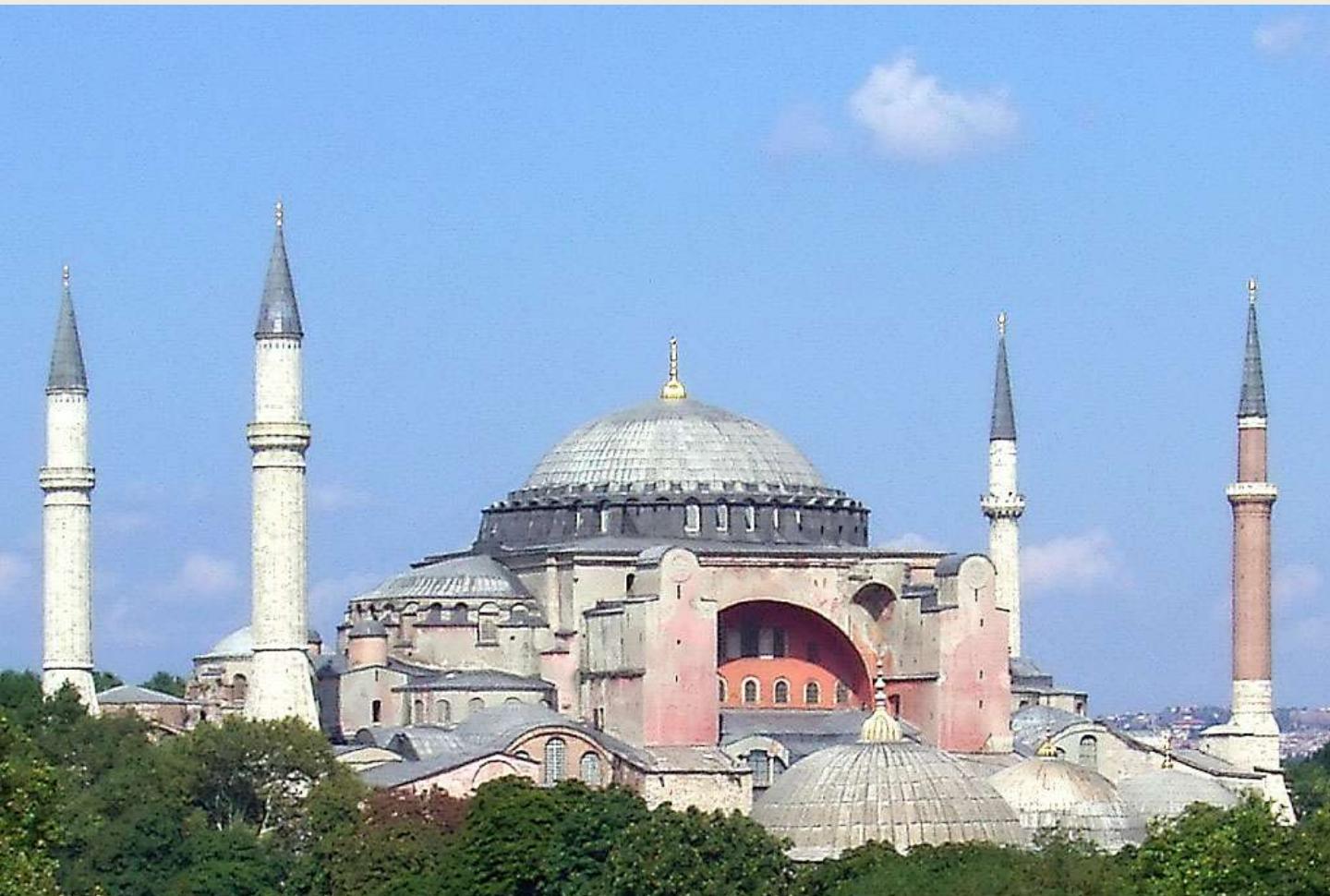
Najpoznatija građevina Vizantijske umetnosti. Na mjestu crkve koju je izgradio Teodosije II a koja je izgorela u vreme vladavine cara Justinijana 532. godine sagrađena je i otvorena samo pet godina kasnije Sveta Sofija. Ona je postala crkva u kojoj se odvijalo krunisanje vizantijskih careva. Nakon pada Carigrada 1453. godine sultan Mehmed Osvajač naredio je da se crkva pretvori u džamiju.

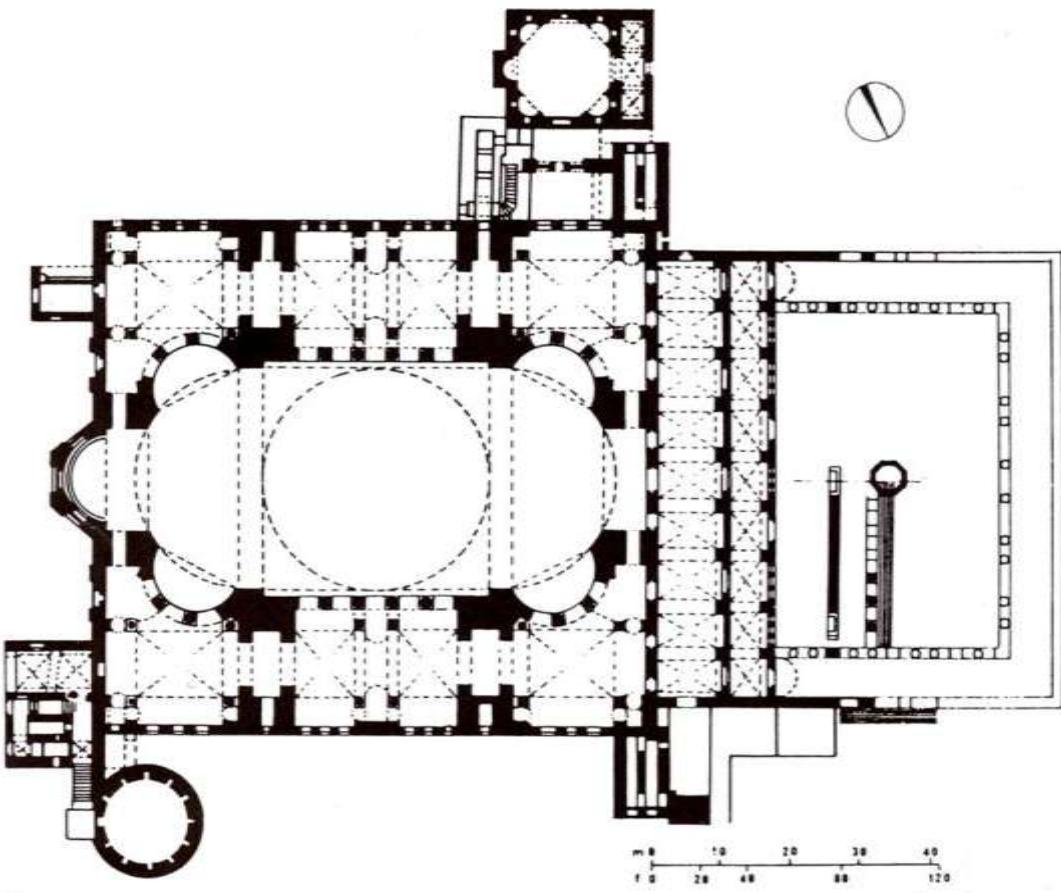
Vizantijska arhitektura

Aja Sofija,
Konstantinopolj, 532-537.
Antemije iz Trala, Isidor iz
Mileta.

Najpoznatija građevina Vizantijske umetnosti. Na mjestu crkve koju je izgradio Teodosije II a koja je izgorela u vreme vladavine cara Justinijana 532. godine sagrađena je i otvorena samo pet godina kasnije Sveta Sofija. Ona je postala crkva u kojoj se odvijalo krunisanje vizantijskih careva. Nakon pada Carigrada 1453. godine sultan Mehmed Osvajač naredio je da se crkva pretvorи u džamiju.

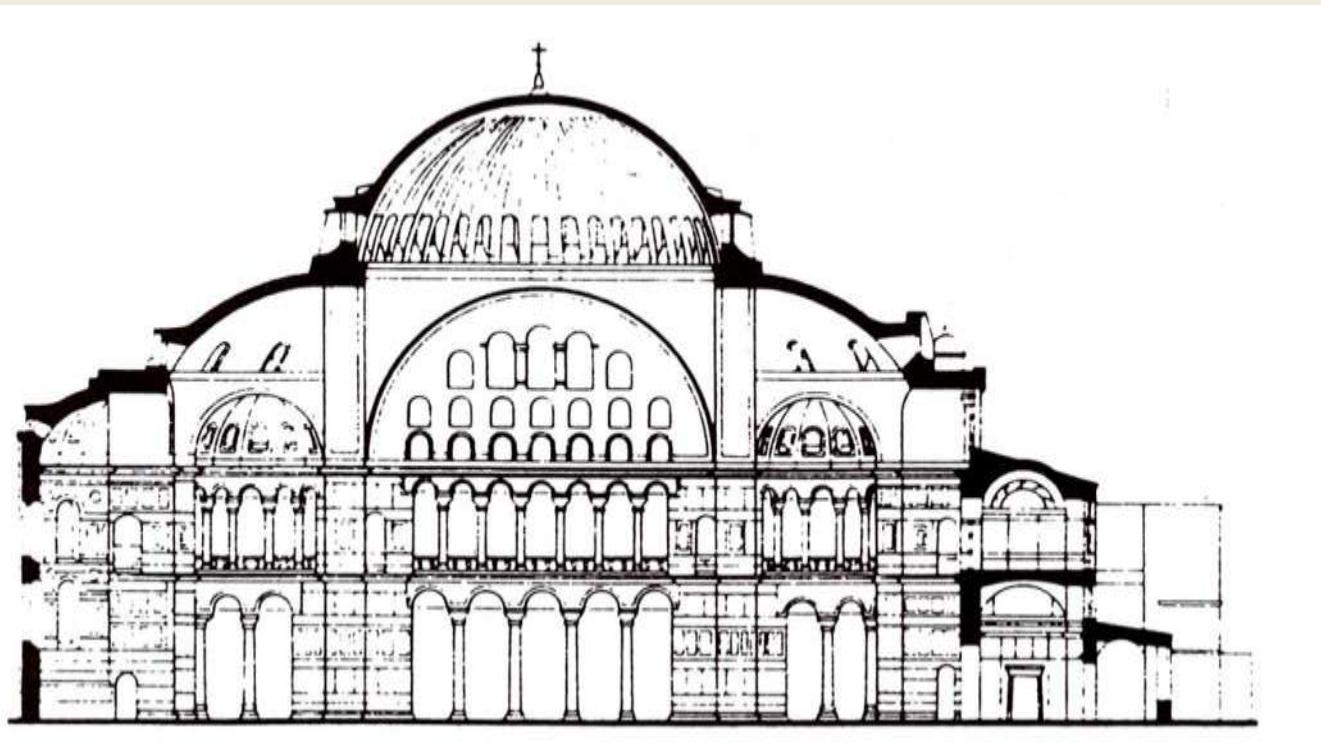

Vizantijska arhitektura

Osnova je kombinacija uzdužne bazilike i centralnog tipa sa kupolom u sredini. Tada najveću kupolu na svetu podupiru dve polu-kupole i sferni (kružni) trouglovi zvani pandatifi. Kupola je prošarana prozorima i svjetlucavim mozaicima pa se čini kao da je bez težine. Izvana je volumen zatvoren ravnim geometrijskim površinama, dok je iznutra zid potpuno dematerijalizovan mermernim oplatama i mozaicima dajući mu slikarski karakter.

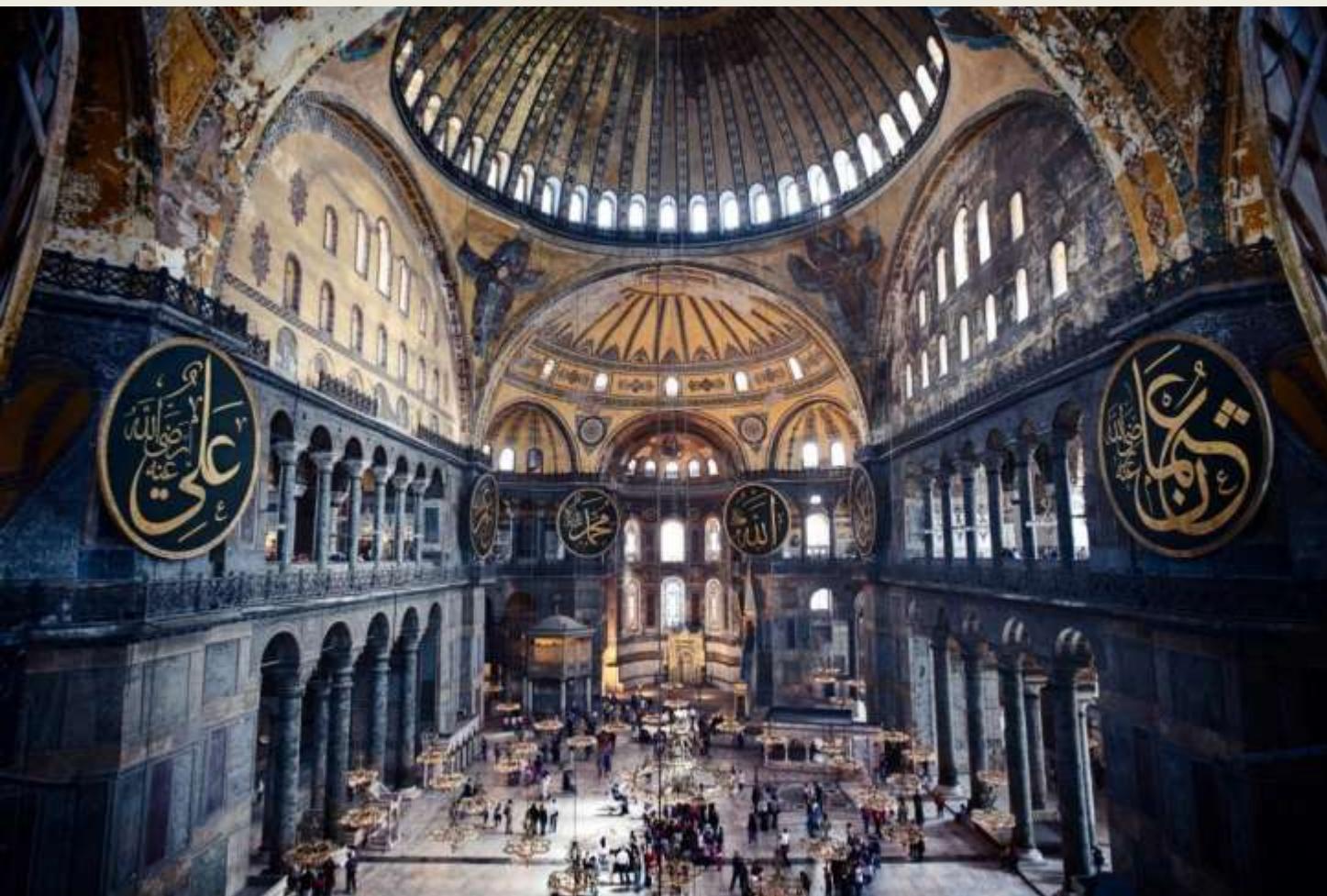
Vizantijska arhitektura

Osnova je kombinacija uzdužne bazilike i centralnog tipa sa kupolom u sredini. Tada najveću kupolu na svetu podupiru dve polu-kupole i sferni (kružni) trouglovi zvani pandatifi. Kupola je prošarana prozorima i svjetlucavim mozaicima pa se čini kao da je bez težine. Izvana je volumen zatvoren ravnim geometrijskim površinama, dok je iznutra zid potpuno dematerijalizovan mermernim oplatama i mozaicima dajući mu slikarski karakter.

Vizantijska arhitektura

Skoro kvadratne osnove, podeljena je stubovima na tri broda na kojima su široke galerije.

Vizantijska arhitektura

Prostor pod kupolom koji ostavlja utisak ogromnog "suncobrana" sa radijalnih 40 lukova i 40 prozora pri dnu kroz koje prolazi svetlost i svod čini "vazdušastim i lakšim".

vi warkentin photography

BYZANTINE
from Hagia Sophia

BYZANTINE
from Ravenna

Vizantijska arhitektura

Vizantijski kapiteli

Vizantijska arhitektura

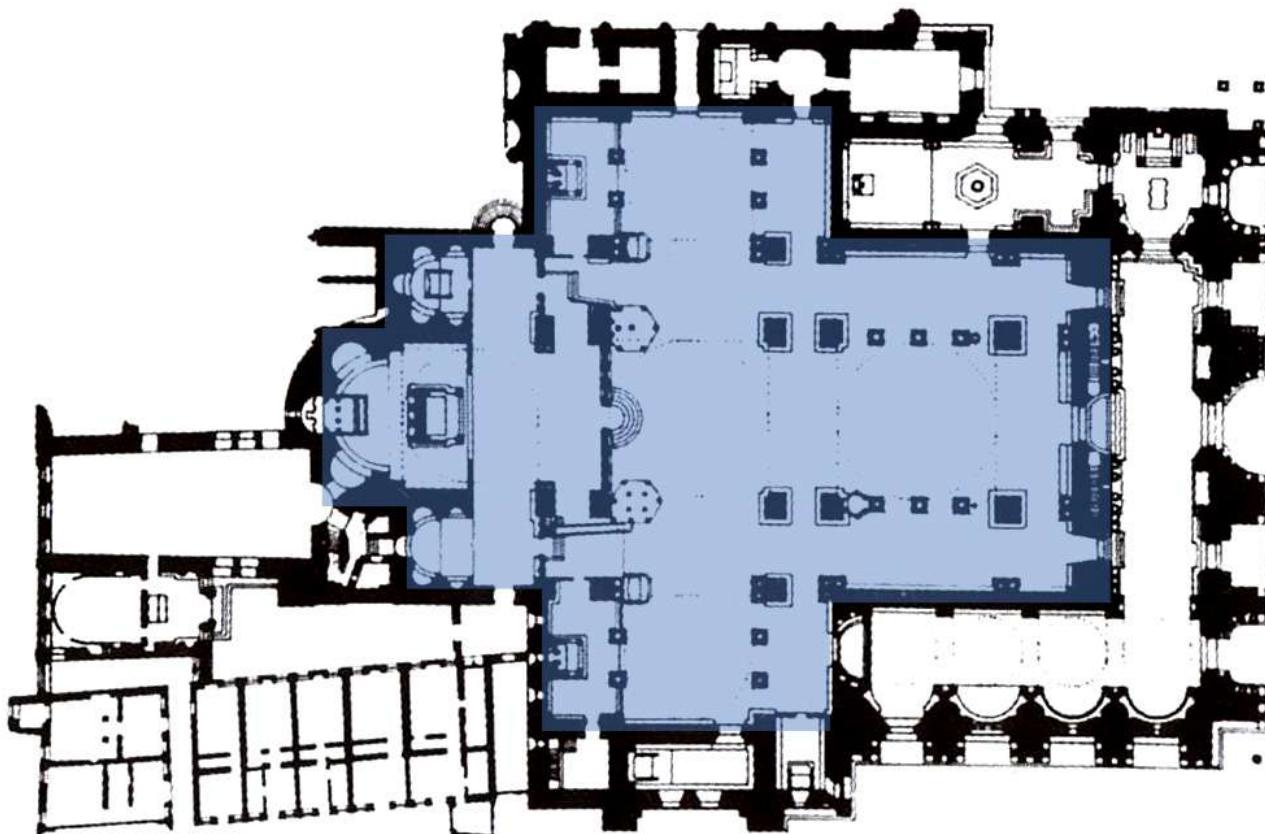
San Marko, Venecija,
1063-1094. god.

Početkom 10. veka potpuno će se оформити типična građevina Vizantije, то је црква у основи upisanog krsta u основу kvadrata. Куполе ће повећати свој тањур (donji okvir kupole) и на том високом тањиру отворити ће се многи прозори и тако обасјати ту грађевину грађену потпуно без прозора на зиду

Vizantijska arhitektura

San Marko, Venecija,
1063-1094. god.

Takav tip crkve je i crkva Sv. Marko u Veneciji (1063.), iako nije bila pod vlašću Vizantije, bila je pod direktnim umetničkim uticajem. Ona ima osnovu grčkog upisanog krsta u osnovu kvadrata i kupole iznad središnjeg kvadrata i svakog kraka krsta - odlike vizantske gradnje. Petokupolna građevina na osnovi upisanog krsta, svodovi pokriveni mozaicima sa zlatnom pozadinom.

Vizantijska arhitektura

San Marko, Venecija,
1063-1094. god.

Ona ima osnovu grčkog upisanog krsta u osnovu kvadrata i kupole iznad središnjeg kvadrata i svakog kraka krsta - odlike vizantske gradnje. Petokupolna građevina na osnovi upisanog krsta, svodovi pokriveni mozaicima sa zlatnom pozadinom.

Vizantijska arhitektura

San Marko, Venecija,
1063-1094. god.

Ona ima osnovu grčkog upisanog krsta u osnovu kvadrata i kupole iznad središnjeg kvadrata i svakog kraka krsta - odlike vizantske gradnje. Petokupolna građevina na osnovi upisanog krsta, svodovi pokriveni mozaicima sa zlatnom pozadinom.

Vizantijska arhitektura

San Marko, Venecija,
1063-1094. god.

Ona ima osnovu grčkog upisanog krsta u osnovu kvadrata i kupole iznad središnjeg kvadrata i svakog kraka krsta - odlike vizantske gradnje. Petokupolna građevina na osnovi upisanog krsta, svodovi pokriveni mozaicima sa zlatnom pozadinom.

Vizantijska arhitektura

Crkva sv. Luke u Fokidi 10. vek

U kasnijim razdobljima vizantijske arhitekture javlja se nekoliko tipova crkava, smanjuju se veliki jedinstveni prostori (koji su dominirali u zlatnom dobu), a spoljašnja obrada volumena dobija na važnosti gdje se javljaju i ornamentalni ukrasi od opeke.

Vizantijska arhitektura

**Sv. Jovan Kaneo
Ohrid, kraj 13. veka**

Osnova crkve je u obliku pravilnog upisanog krsta. Arhitekta crkve je nepoznat, ali se smatra da je bio pod uticajem jermenske crkvene arhitekture. Crkva je temeljno obnovljena u 14. veku, nešto pre dolaska Turaka u Makedoniju. Za osmanskih vremena crkva je počela propadati, tako da je verovatno potpuno napuštena u periodu 17-19. veka, zbog čega je propao najveći deo fresaka. Crkva je obnovljena u 19. veku, kada su obnovljen svod, dograđena priprata i izgrađen zvonik. Ovo je sve srušeno zbog kompletne restauracije objekta 1963-1964. godine.

Vizantijska arhitektura

Sv Bogorodica Perivlepta Ohrid

Crkva Bogorodice Perivlepte je jedna od značajnijih crkva u Ohridu. Izgrđena je Zgur 1295. za vreme ohridskog arhiepiskopa Makarija. Freske su izrađene u skladu sa stilom perioda Renesanse Paleologa (po poslednjoj vizantijskoj dinastiji - Paleolozima). Freske su delo zoografa Mihaila i Evtihija, koji su ostavili svoj pečat širom Srbije i današnje Makedonija (tada srednjovekovne Srbije).

Vizantijska arhitektura

Manastir Svetog Nauma kod Ohrida

Jedan od najznačajnijih manastira u Makedoniji. Nalazi se u najjužnijem delu makedonskog dela ohridskog jezera, na granici sa Albanijom. U manastirskoj crkvi Svetog Nauma nalaze se mošti Svetog Nauma, učenika solunske braće svetih Ćirila i Metodija. Manastir je osnovao sam sveti Naum i sagrađen je 905, koji je oko 910. godine u njemu i sahranjen. Grob svetog Nauma se nalaze u desnom krilu crkve, u posebnom manjem prostoru.

Vizantijska arhitektura

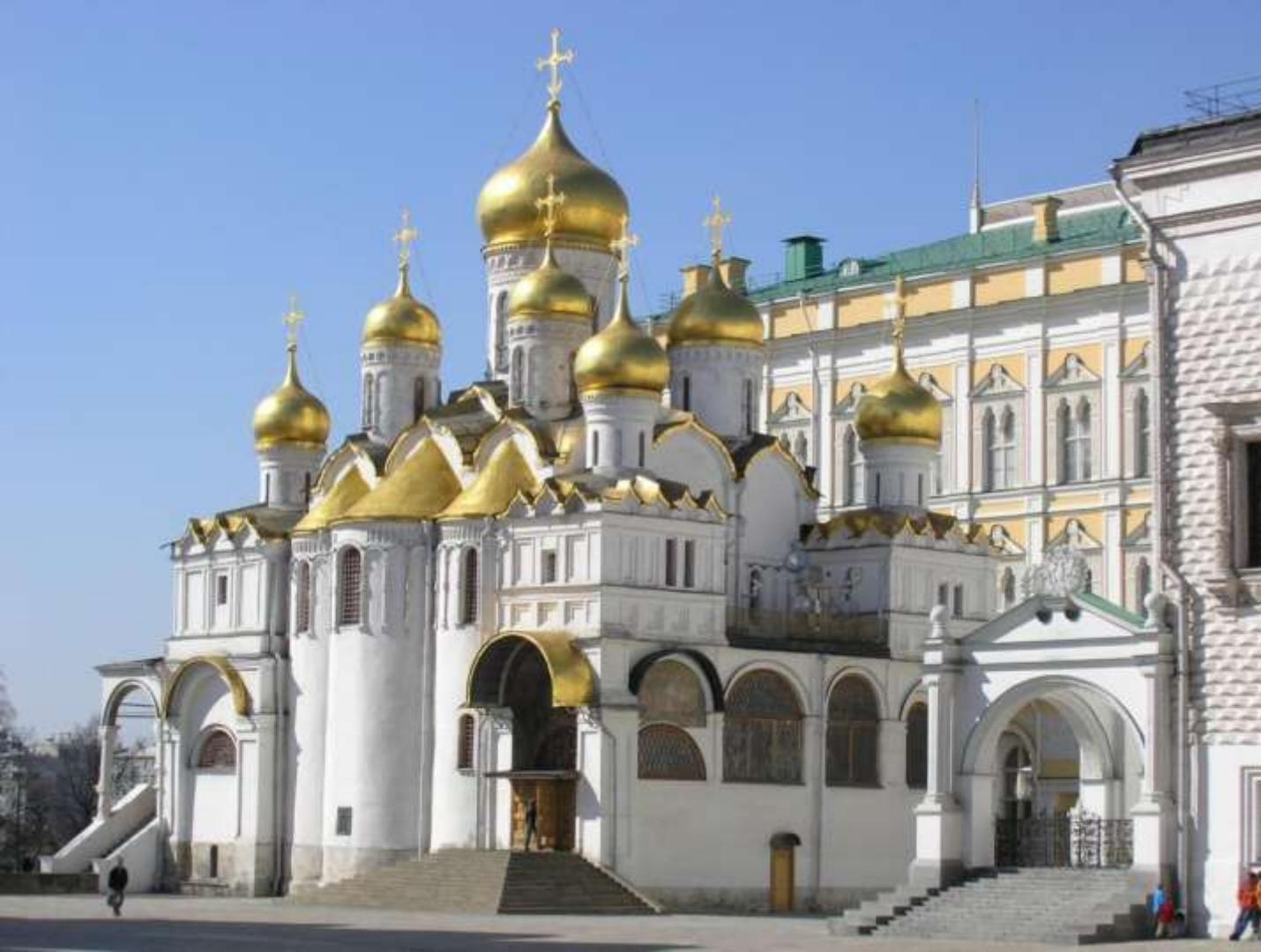
Sveta Sofija, Ohrid

Crkvu je u drugoj četvrtini 11. veka podigao ohridski arhiepiskop Leon. Crkva je restaurisana u 12. veku. Tada je prepravljen sadašnji unutrašnji narteks, koji je uz to dobio gore galeriju, u koju se ulazilo stepeništem, instaliranim u jednom posebnom prostoru na severnoj strani.

1313/14. dozidan je uz zapadnu fasadu crkve spoljašnji narteks sa gornjom galerijom.

Vizantijska arhitektura

Blagoveštenska crkva
Kremlj, Moskva

Vizantijska arhitektura

Kiži Pogost

Istorijska lokacija datira iz 17. veka na ostrvu Kiži. Ostrvo se nalazi na jezeru Onjega u Republici Karelia, Rusije. Pogost je površina unutar ograde koja obuhvata dve velika crkve brvnare (22-kupola crkve Preobraženje i 9-kupolna manja crkva) i zvonik. Pogost je poznat po svojoj lepoti i dugovečnosti, uprkos tome što je izgrađen isključivo od drveta. Godine 1990. je uključena u UNESCO listu svetske baštine i 1993. godine kao ruska kulturna baština.

Vizantijska arhitektura

Hram Vasilija Blaženog

Nalazi se na Crvenom trgu u Moskvi.

Izgradnju crkve je naručio car Ivan IV Grozni i bila je građena između 1555.

i 1561. godine kao sećanje na osvajanje Kazanskog kanata. Car Fjodor Ivanovič je 1588. dodao kapelu na istočnoj strani iznad groba Vasilija Blaženog, ruskog sveca po kome je crkva nazvana. Crkva je rađena po ugledu na crkvu u Kolomeskoju.

